

aquest valor està basat en el que hem assenyalat per a *jorn* (de preferència a *dia*) 'termini fixat per fer això o allò', el qual també passà a la locució a *jorn cert* [Muntaner, § 35] i al derivat *jornada* 'dia fixat per a un fet legal' («prometre de comparèixer --- no comparèixer a la *jornada*: deserere vadimonium; allargar la *jornada* de la sitiada: differre vadimonium», OPou, *ThPu.*, 117), 'dia fixat per a un pagament' («com no se puga haver un diner de res, no he pogut acudir a la *jornada*: tibi satisfacere non potui dicta die», id., id., 117, 124).

Ajornar-se localment prengué, així mateix, algun altre sentit: 'espavillar-se' a Castellar de N'Hug (BDLC XIV, 326), mentre que en el Canigó, a Corsaví (1959) ho vaig sentir en un ús pastoral aplicat a ramats, potser no sense afinitat amb l'anterior, però sembla més aviat en el sentit de 'amorrar, calmar, jaient, o dormir, a la migdiada': «en el Collet de les Jaces, el bestiar s'hi *ajurnáb»*. *Ajornament* 'dilació' [DOrt.].

Sojornar, formació amb *so-* < *sub-*, comuna amb el fr. *séjourner*, it. *soggiornare* i oc. *sojornar*, *sej-* («séjourner, se reposar, se *sojornar* id. = se délasser; se plaire, trouver du plaisir», PDPF),¹ (Llull, Desclot, *sejornar* dissim., després *soj-* com *redó* > *rodó*, *jonoll*, *jonoll* etc.): «Na Renart consellà al Bou que estigués en una bella pradera --- e que menjàs e *sejornàs*, per tal que fos bell a veher, e que fos forts a bruvolar», «hom ama més diners, castells, cavalls, bells vertiments, cassar, *sejornar*, que just remembrar, entendre e amar», Llull, *Merav.* II, 107; IV, 82; «no deu hom viure per menjar, / per honrament, per *sajornar* / ---»,² Llull (O. C., ed. Ross., 218); l'*InuLC* cita encara «e lo dit bestiar *sejornant* e no caminant», doc. de 1419, junt amb altres cinc de *sajornar* (tres d'ells en els rims de Llull), tres de *sejornar* i un de *sojornar*, Llull (ib., 356); «no s'aturà gayre ne *sajornà* son cors molt»,³ Desclot (*Cròn.*, 74).

Pel que fa a *sojorn*, ja el tenim en el Concili de R. Llull, v. 101, 'repòs, complaença', en la variant antiga *sej-*: «un bisbe se donava a gran treball com stava en son bisbat e havia a usar de son offici: aquell bisbe empetrà ab lo apostoli que pogués star fora son bisbat, e stava en *sajorn* e en deport», «lo bisbe estave en son *sajorn* e sa gran benança, e feya tot quant podia com pogué viure longament», Llull (*Marav.* I, 125; II, 51). *Sojornament*. *Sojorniu*, *-ina*, adj. que manca al DFa, però que trobarem en un full solter de lletra recent d'ell (rossellonès segurament).

Cpr.: *Dejorn* 'd'hora' [1490, *Tirant de Galba*, § 393]; avui comú a les Illes i al Princ. (on és més aviat mot forà, si bé no estrany a Bna.): «se mudà en son temps --- la hora de fer-se la professó de Corpus de la cathedral, convenint-s'i lo molt Ill. Capítol en la tarde, més *dejorn*, a fi de poder-se retirar la professó a la Seu al comensar la nit», B. de Maldà (*Excursions*, 172); «bé, vaja, anem al ball: ja'n parlarem. —Vostè no hi ve, mare? —Yo, fill... ja no estic per aquestes coses. —No, si jo també tornaré *dejornet* —digué D. Ramon», Noller (*Vilaniu*, 139); «me'n vaig a casa, me'n torn / a fer aixecar ben de pressa / tothom: que fugí interessa / d'aquesta vila, *dejorn*», PdAPenya

(*IdOr* I, 59, i a Menorca Ferrer Ginart, *Rond.*, 221).

En canvi els valencians, en lloc d'això, diuen *enjorn* (Renat, «El Camí», 14-iv-1934; Giner-Valor, 1950-5, els quals posen com a exemple «esta vesprada vine *enjorn*»; i precisen que, almenys a Castalla i la Ribera, vol dir no solament 'de bon matí': «demà desperta'm *enjorn*», «hem de posar-nos a la faena ben *enjorn*»; sinó també 'abans d'hora foscant': «hui acabarem la faena *enjorn*», «tanquem la botiga *enjorn*», «hem arribat a casa ben *enjorn*»; i a mi mateix, en les meves caminades toponímiques, m'auguraven «aplegarà *ej-görn*» (P. Nou de Benitatxell, 1963). S'usa així de cap a cap del País: «—És molt *enjorn* —diu ella— i quisà puguen / los poltros, a bon pas - dur-mos ans de la nit ad eixe mas», GaGirona (*Seidia*, 83; *Canyissaes*, p. 123).

En forma paral·lela a la valenciana, deia En Cerverí *ab jorn*: «examens peleyris - se vol levar matí / per ço que pusca anar e tener son camí, / e que pusca ivàs complir sa romeria, / e que alberc *ab jorn*, e per açò que sia / tost entre-ls seus tornat» (*Sermó*, v. 36, i semblantment, v. 151). A Menorca degué tenir *enjorn* el sentit 'a l'alba', si bé s'assimilà, ajudant-hi l'etim. pop.: «just era *unjorn* 'a trenc d'auba', AFerrer Ginart (*Rond.*, p. 221). *Enjornar*. *Enjornar-se*.

¹ No estrany al castellà antic, però allí degué manllevar-se del cat. i oc.: en el *Li. de Alexandre* «detenerse, alojarse, hospedarse» (1082, 1135, 1385, 1386); d'on 'regalar-se, recrear-se', en el ms. bíblic 6 (Ss. XIV-XV) «e en sos bienes *sojornarà* otro», corresponent a «se *regalaràs*» de la bíblia de Scio, «spend riotously», de la bíblia del rei James i *luxuriabitur* de la Vulgata (Ecles. XIV, 45). *Sojorno* en el *Buen Amor* ('mala estona, tropell': «con palos e mastines veniéronle en torno (al lobo) / de palos e pedradas ovo un mal *sojorno*» (773c)).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *jornitat*, *jornada*, *jornea*, *jornal*, *tornar jornal*, *anar a torna-jornals*, *jornaler*, *jornalada*, *jornalar*, *jornalejar*, *ajornalar*, *ajornalada*, *ajornalador*, *ajornalament*, *ajornar*, *a jorn cert*, *jornada* (cf. supra), *ajornar-se*, *ajornament*, *sojornar*, *sajornar* i *sejornar*, *sojorn*, *sajorn* i *sejorn*, *sojornament*, *sojorniu*, *dejorn*, *dejornet*, *enjorn*, *ab jorn*, *unjorn*, *enjornet*, *enjornar-se*.

Jorovina, V. *Gènova* *Jos*, V. *jus* *Josa* 'barrila, gatzara' (MGadea) suposo que es pronuncia *txossa*, i pot ser resultat d'un encreuament entre els castellanismes *chanza* i *gozo* *Jota*, V. *Uetra*

JOU, del ll. jūgum id. □ 1.ª doc.: orígens (doc. de 1315, i derivats des del S. XI).

Sovint passa per metonímia a designar el parell d'animals junyits amb un jou: en llistes de l'any 1315 de les rendes reials d'Aragó: «Alagó: donen los hòmens del dit loc cascun any per tribut, segons lo privilegi de Thaupt, per *jou* de besties --- et axí meiteix --- per bestiar major e menor: e tot açò no val pus de 1000 sous»; «los hòmens d'aquest loc donen